Пише: Саша Бижић
петак, 27 јун 2008 22:14

Ако је икада постојала дилема о бесмислу постојања Босне и Херцеговине као «независне и цјеловите државе», разријешена је у петак, 20. јуна. У ноћи послије утакмице Европског првенства у фудбалу Хрватска – Турска, услиједила је еуфорична прослава побједе Турака на улицама и у кафићима Сарајева, Зенице, Тузле и других градова у БиХ са бошњачком већином. Сеирење није заустављено у оквиру једнонационалних средина, па су јаке полицијске снаге на читавом простору Федерације морале спречавати распомамљене балканске «Анадолце» да своју хистерију допуне тучама са комшијама хрватске националности у Мостару, Бугојну, Жепчу, Витезу... Уколико је неко помислио да је експлозија бошњачког одушевљења тек једнократни израз мањка љубави међу федералним партнерима, преварио се. Пласман Турске у полуфинале ЕП обиљежен је масовним трансом и у Новом Пазару, у Србији. Очигледно је да је у бошњачкој колективној свијести, од Цазинске Крајине до некадашњег Санџака, један спортски дуел схваћен као наставак правих битака са хришћанством у Европи и прилика за репризу Беча 1683. или Косова 1389.

Крађе и фалсификати

На тај начин, потпуно су огољене двије одвратне неистине. У првом случају, ријеч је о трагикомичној навици бошњачких медија, политичара и интелектуалаца да се у готово свакој полемици о прошлости Босне и Херцеговине позивају на «1.000 година континуитета босанске државности». О каквом «континуитету» говоре представници етничке заједнице без трунке истинске идентификације са предосманском историјом овог простора? У тим круговима, било која алузија на времена прије 1463. године искључиво је у функцији крађе или фалсификата. Которомани̇ћи нису лоши када треба измислити новокомпоновану бошњачку иконографију, па љиљани са грба њихове династије дјелују довољно аристократски да би се створио привид значајне традиције. Мит о укоријењености фразе «од Кулина бана и добријех дана» међу Бошњацима увијек се провлачио кроз књиге сарајевских историчара, али никад кроз говор обичних смртника унутар тог народа. Ипак, врхунац лицемјерја представља константна намјера да се средњовјековна «Црква босанска», иначе упориште једне хришћанске јереси, представи као носилац потпуно самосвојне вјере – богумилства, које се, према том тумачењу, «логично» претопило у ислам након доласка Турака у БиХ.

Друга лакрдија, одавно потопљена у воду, а сада посебно, јесте фама о некаквом отпору «аутохтоних» Бошњака, усмјереном против турске вишевјековне окупације. Да у том погледу није било никаквих недоумица, још од момента утемељења османске власти у Босни и Херцеговини, неумољиво свједочи један споменик код Санског Моста. Такозвана мусала у Доњем Каменграду подигнута је 1463. када је султан Мехмед напао

тамошњу тврђаву, па је након борбе подигао обиљежје својим погинулим војницима. У бившој Југославији дискретно, а у «сувереној БиХ» отворено, Бошњаци традиционално одржавају народне зборове на том мјесту. Али, не да би се подсјетили на страдање хришћанских бранилаца тврђаве, већ да би одали признање султановим јуришницима, иако је император имао надимак Фатих – што у преводу значи освајач и не оставља много простора за размишљање о мотивима његовог боравка на Балкану. Наравно, то је познато бошњачким политичарима и вјерским поглаварима, од челника Странке демократске акције до Мустафе Церића, али им поразно сазнање не смета да редовним присуством на годишњим окупљањима у Каменграду тој манифестацији дају печат који надилази значење локалног вашара.

Унутар таквог начина размишљања, све наводне побуне Бошњака против Османлија имале су провидан мотив одбране беговских и исламских привилегија, укључујући и најразвиканију међу њима, са Хусеином Градашчевићем на челу. Укратко, Турцима је замјерано да нису у довољној мјери то што јесу, па је карикатурални надимак такозваног борца за слободу из те историјске епизоде – «Змај од Босне», примјереније замијенити неком подлијом звјерком, али и сувислијом дестинацијом. Истанбулом, рецимо, који је и у 2008. години заостао за ревношћу лојалних «војника домовине» из некадашње колоније.

Муџахедински ембрион

Од прошлости се може побјећи, али од садашњости и будућности – не. Реалност у БиХ је таква да тринаест година послије потписивања Дејтонског споразума из Сарајева и бошњачких дијелова Федерације стижу приче о «неминовности заједничког живота и о нужности уклањања ентитетских и кантоналних граница међу братским народима». Али, те проклете лажи нису упућене на српску и хрватску адресу, већ ка Бриселу и Вашингтону. «Иновјерцима» је намијењена прозаичнија судбина, дефинисана у реченици острашћеног анонимуса са једног овдашњег Интернет - форума: «Одјебаус. Ако ти се не свиђа, правац Хрватска или Србија». Јасно је као дан да многобројним заговорницима «одјебаус» стратегије у муџахединском ембриону, стијешњеном између западне Херцеговине и Републике Српске, уопште није стало до доминантног становништва Широког Бријега, Чапљине и Ливна или Бањалуке, Добоја и Зворника, већ до територије на којој се, стицајем (не)срећних околности, «власи» и «каури» и даље налазе.

У уобичајеној мочвари дневне политике у БиХ, бошњачки страначки лидери, новинари и хоће наставиће да верглају неискрене гадости о «залагању за мултиетнички склад и хармонију». Али, непатвореним гласом огромне већине њихових сународника јавно ће проговорити само појединци. Један од њих је Емир Џанић, предсједник «Бошњачког

фронта», чија је централа удобно стационирана у завјетрини Шведске. Како изгледају контуре пројектоване Босне и Херцеговине, видљиво је из двије тачке Џанићевог «програма». Први став садржи анализу данашњег стања у «матици»: «Чињеница је да БиХ данас има један конститутивни и два деструктивна народа.» У другој одредници је закључак: «Флоскула 'Нема Босне без Срба и Хрвата' неистинита је.»

Па, како да несрећни Срби и Хрвати постану «конструктивни» и да се уклопе у планове (само)укидања небошњачких националних идентитета у Босни и Херцеговини? Квалитетан примјер дала је прва особа дипломатије САД Кондолиза Рајс, говорећи недавно веома бираним ријечима о силовањима у рату, на једном скупу Уједињених нација: «Свијет је сада признао да сексуално насиље утиче суштински не само на здравље и безбједност жена, већ и на привредну и друштвену стабилност земаља у којима живе.»

Ако тако умоболно резонују покровитељи џамахирије у БиХ, шта очекивати од њених непосредних актера, са заставама Турске, од Мостара до Сарајева и Зенице, спремних да се згражају када Срби и Хрвати из Босне и Херцеговине навијају за Србију и Хрватску, а не, као што је ред, за тим из оближње Мале Азије? Против таквих илузорно је примјењивати тактику хрватске репрезентације. Њима се голови дају у регуларном току утакмице. Продужеци и пенали су за оне који су рођени под срећном звијездом.

Или, полумјесецом.

(Нови Репортер)